

DIE GOEIE OUWE TIJD (2)

De bezetter had alle grote openbare gebouwen nodig om zijn diensten te installeren. Zo kregen wij begin augustus 1940 drie dagen tijd om met pak en zak op te hoepelen en elders een onderkomen te vinden. In de straten rondom ons Provinciaal Gouvernement stonden tientallen stootkarren om alles wat met perenmanden en wasmanden door de vensters naar beneden gelaten werd te vervoeren naar leegstaande herenhuizen in de Coupure, Gouvernementstraat 7 en Henegouwenstraat 29. Wat betreft de meubelen was er een bevel vanwege de bezetter dat wij maar één schrijftafel en één kast per kantoor mochten verhuizen. Wij vonden in al dat slameur toch de tijd om alles anders te schikken, de bezetter een loer te draaien en hem zoveel mogelijk te ontfuselen. Onze 5de Afdeling was van dan af ingekwartierd in de Henegouwenstraat 29. In kantoren voor vier werden wij met acht geïnstalleerd. Een of twee schrijftafels en voor het jonger personeel tafels van planken op schragen bedekt met bruin inpakpapier. Onze dienst werd opgesplitst in Dienst Begrotingen en Dienst Rekeningen. Ik maakte deel uit van de Rekeningen. Wij werkten met vastberadenheid en bewust dat we na de overwinning van de geallieerden het Provinciaal Gouvernement een klare financiële toestand voor de 297 gemeenten van Oost-Vlaanderen zouden moeten kunnen voorleggen. Ons Vaderhuis was dus herschepen in de Oberfeldkommandatur nummer 570 en wij mochten er geen voet meer binnenzetten. De heer gouverneur Vanden Boogaerde werd door de vijand uit zijn ambt ontzet en er werd een opvolger naar de smaak van de bezetter aangesteld.

Tot het begin van de winter van 1941 had iedereen de reserves kunnen aanspreken, maar die winter begon zo vroeg en was zo hardnekkig streng dat men na enkele maanden in ieders buurt de armoede zag toeslaan. In onze administratie werd alles herleid tot het strikte minimum. De apostillen werden op de helft van het vorige formaat teruggebracht. Alles diende met de grootste spaarzaamheid verbruikt. Aangezien ik de gewoonte had niets weg te gooien dat nog dienstig kon zijn, bezat ik een grote sigarendoos vol met stompjes potlood van 3 à 5 cm. Hoeveel collega's hebben me in de oorlogsjaren niet gevraagd naar een eindje potlood of een gommetje!

Van tijd tot tijd kregen we in onze provinciale ravitailleringdienst de gunst 4 of 6 briketten te kopen. Die briketten waren samengesteld uit een soort vuil vermengd met koolstof. Toch waren we gelukkig die naar huis te kunnen meedragen. De kachel brandde toen op schlamm, versleten schoenen, gedroogde savooiblaren en aardappelschillen... voor zover die laatste, schoon gewassen

en vermengd met wortelen niet dienden om taarten te bakken. De donkere oorlogsjaren leefden we dikwijls in angst en kou en eindeloze bekommernis hoe aan voedingswaren en brandstof te geraken.

Mijn maandwedde bedroeg toen 2.873 F, kindergeld voor drie kinderen inbegrepen. Maar let u eens op de prijzen: boter 400 F, smout 200 F, brood 40 à 60 F, aardappelen 10 à 20 F, vlees 400 à 600 F, een ei 10 à 20 F. En voor een kledingstuk of een paar schoenen heb ik mijn schrijfmachine moeten verkopen. Bij gebrek aan papier en brandhout, heb ik, om de stoof aan te steken, boeken moeten verscheuren en ik heb mensen gekend die de plankenvloer van hun zolder hebben uitgebroken.

Niettegenstaande dat alles werd het werk met ijver volbracht. Twee tot driemaal per week moest ik in een of andere gemeente een nazicht van de boekhouding uitvoeren. Soms in de kou van 15° en meer onder nul vertrok ik 's morgens om 6 uur naar het Sint-Pietersstation om naar Sint-Niklaas of Oudenaarde of elders te rijden en dan met de buurttram of te voet ter bestemming te komen. Het was in die tijd normaal dat de trein één tot drie uur vertraging had en het gebeurde niet zelden dat ik pas om middernacht, rammelend van de honger, terug thuis kwam. Bij een terugkeer op 10 april 1944 stopte de trein in Merelbeke. Ons hart bonsde van schrik toen we geallieerde vliegtuigen hoorden naderen en overvliegen. Een goed half uur later, we waren juist thuisgekomen, begon het bombardement op Merelbeke: 408 doden en 726 gekwetsten. Op 10 mei werd Merelbeke opnieuw gebombardeerd en vielen er nog 45 doden. Bommen die we door het luchtruim hoorden klieven, vielen dichtbij de Stropbrug, op 200 meter vogelvlucht van mijn woning. Hoe vaak zijn we niet verplicht geweest de 54 treden af te dalen wegens luchtalarm. We dienden beschutting te gaan zoeken in de schuilkelder van het Geeraard de Duivelsteen. En toch, hoe groot was niet de bekoring om naar de boem! boem! boem! Engelse radio te luisteren. Een zonnestraal! De geallieerde legers waren geland op de hiel van de Italiaanse laars! En in de zomer van 1944 waren de geallieerden geland in Normandië!

Een ware uiteengerokken Duitse legerstoet reed bestendig over de Heuvelpoort richting Antwerpen. Aangezien de houten mijlpalen die er door de Duitsers geplaatst waren, voorzeker door weerstanders 's nachts waren weggenomen, vergisten Duitse bestuurders zich soms en sloegen rechtsaf, terug richting Frankrijk. Men liet ze maar rijden.

Niettegenstaande dit alles, bleef onze stad door georganiseerde Duitse troepen bezet. De generaal bevelhebber had zijn hoofdkwartier laten inrichten in een café gelegen op de hoek van de Krijgslaan en de Burggravenlaan. In een straat waar iemand te vroeg de Belgische vlag had uitgehangen, werd deze doorzefd met kogels.

Ha! daar verspreidde zich een nieuwtje dat als een lopend vuurtje de stad rondging: de onderpastoor had hoog in de toren van zijn kerk met zijn verrekijker de omgeving afgespeurd en had aan de Sterre materiaal en soldaten in kaki-kleur gezien. De drang om van het vijandelijk juk verlost te worden, steeg met het uur. Maar zou onze stad van vijandelijke beschietingen gespaard blijven?

Gaston Arens

VERGETEN GENTSE SCHRIJVERS JULES DE SAINT-GENOIS DES MOTTES.

Sint-Martens Lennik 1813 - Gent 1867)

Archivaris, historicus, auteur van historische romans.

Jules Ludger Dominique Ghislain, baron de Saint-Genois des Mottes is geboren te Sint-Martens-Lennik uit een familie, voornamelijk door haar ouderdom en huwelijken. Hij was de zoon van Edouard Jean Nicolas. Hij werd opgevoed in een buitengoed te Meise. Hij studeerde rechten te Gent, waar hij Van Duyse leerde kennen, maar van zodra hij was afgestudeerd richtte hij al zijn aandacht naar de literatuur en de geschiedenis. Nog als student had hij deelgenomen aan een wedstrijd van de Académie royale de Bruxelles over l'Histoire des avoueries en Belgique... en zijn werk werd bekroond. Toen hem een leerstoel te Luik werd aangeboden, verkoos hij te Gent te blijven als rijksarchivaris van Oost-Vlaanderen. Hij publiceerde **Inventaire analytique des chartes des comtes de Flandre, avant l'avènement des princes de la maison de Bourgogne** en later **Catalogue méthodique et raisonné des manuscrits de la Bibliothèque de Gand**, catalogus van de handschriften van de universiteitsbibliotheek, een werk dat nog dagelijks geconsulteerd wordt (1849-1852).